

V diplomaciji včasih majhne obrobne "kurtoaznosti" povedo veliko. Ko je ruski zunanji minister Sergej Lavrov včeraj zapuščal Slovenijo, je prekinil novinarsko konferenco, na kateri je predsedujoči OVSE Dimitrij Rupel z dolgim obrazom razlagal, zakaj organizacija že tretje leto zapored ostaja brez sklepne deklaracije. Ob Ruplu je v roko segel tudi belgijskemu ministru De Guchtu, od katerega si prihodnje leto obeta prav tako konstruktivno sodelovanje. Lanski menedžerki organizacije 55 držav, Bolgariji, ni namenil niti pogleda, kaj šele stisk rok. Prezir Moskve je razumljiv. Bolgarsko krmarjenje je vse poskuse uravnoveženja organizacije ustavilo sredi leta, ko je od takratnega šefa ameriške diplomacije Colina Powlla dobilo jezno pismo, češ da naj dobro razmisli o svojih dejanjih. Solomon Passy je bil za razumevajočo pokoritev poplačan s Powllovim trepljanjem po rami.

Slovenija je v roke dobila organizacijo, ki je pokala po šivih. Rupel je bil kot goreč zagovornik čezatlantskega sodelovanja postavljen pred neljubo izbiro. Prva možnost je bila, da se poda po bolgarskih stopinjah. V času predsedovanja bi moral delovati kot podaljšana roka ZDA, ki si želi OVSE ohraniti kot šibko organizacijo. Washington se organizacije spomni le takrat, ko mu to ustreza pri širjenju vpliva na tleh nekdanje Sovjetske zveze. Druga izbira je bila težja. Postati bi moral predsedujoči za vse države in jim povrniti občutek skupnega lastništva organizacije. Zunanji minister se je odločil za težavnejšo pot, pa čeprav mu je srce še naprej bilo zahodno od Dunaja.

Medtem ko je Lavrov znal ceniti Ruplov premik, so bili v Washingtonu presenečeni zaradi aktivnega angažiranja predsedujočega. Čeprav je v izjavah o potrebnem razvoju demokracije v srednji Aziji in na Kavkazu zvenel podobno kot ameriška državna sekretarka Condoleezza Rice, si je z vztrajanjem pri nujnosti reform organizacije kljub temu uspel zagotoviti tudi ruske simpatije. Ko je Slovenija opravila podedovane domače naloge in reformni proces OVSE premaknila vsaj za nekaj korakov, je naletela ob čeri ameriškega razumevanja vloge organizacije. A to je le del enačbe, zakaj Ljubljana ni dočakala Condoleeze Rice. Za multilateralista Powlla je OVSE kljub pomanjkljivostim predstavljal možen forum dialoga z Rusijo. Unilateralistki Riceovi služi kvečjemu kot boksarski ring, v katerega je pripravljena vstopiti le, če bi bilo že pred tekmo jasno, da bo Moskva padla v prvi rundi.

Na dnevnem redu ljubljanskega zasedanja se je ponovno pojavil predvidljiv spopad velesil, ali v sklepno deklaracijo uvrstiti šest let stare carigradske zaveze za umik ruske vojske iz Moldavije in Gruzije. Ta umetno ustvarjena izmenjava udarcev dejansko predstavlja zgolj klasično "nadomestno bojišče" za številna precej globlja razhajanja med ZDA in Rusijo. Po barvnih revolucijah na tleh nekdanje Sovjetske zveze Washington trka na ruska vrata. V srednji Aziji se vodi oster geopolitični boj za transportne poti, energetske vire in prijateljske režime. Poleg vsega Washingtonu vse bolj smrdi vse bolj tesnejše gospodarsko-vojaško sodelovanje Moskve s Teheranom.

Sprejetje ministrske deklaracije OVSE v Ljubljani je bilo v takšnih okoliščinah uvodoma obsojeno na neuspeh. Če je Rupel menil, da lahko z nočnimi pogajanja preseže večletna globalna razhajanja velesil, se je precenil. OVSE je bil spet tepen. Veliko udarcev ne prenese več.